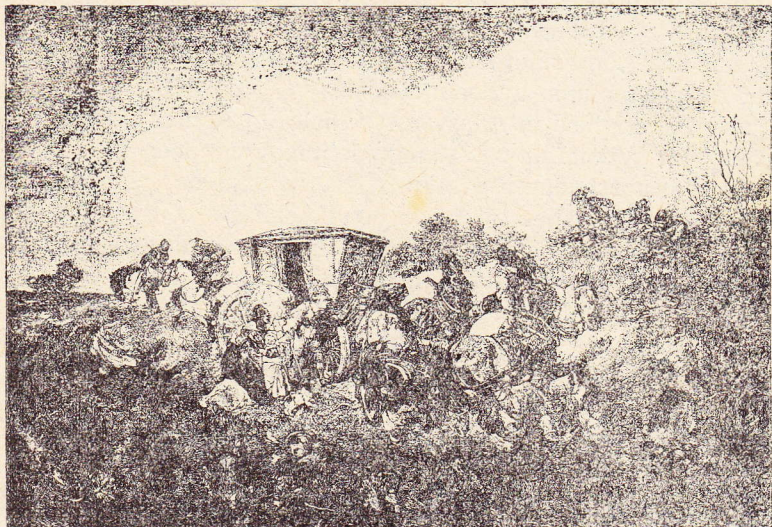

— Ik heb mijn parelsnoer terug, snauwde Agneta...

Wouter vatte de bedoeling van dien bitsen uitroep niet en meende, dat de jonkvrouw een verder gesprek over hun verhouding wilde vermijden.

Maar Livina had haar vriendin bemerkt en kwam haastig naar buiten.

— O, gelukkig, dat ge gekomen zijt, riep ze.

Ze overvielen de koets (blz. 133).

Ze kuste Agneta en zei :

— Weet ge 't al ! Ahasverus, de Wandelende Jood, is straks onze gast. Hij is nu een vroom man en hij zal van Jerusalem en van Ons Heer vertellen. Dat is nog beter dan mijn feestdag. Jammer, dat Wouter nu naar Loo moet. Kunt ge uw reis niet uitstellen ? vroeg ze aan haar broeder.

— Onmogelijk ! Maar ik zal me spoeden... antwoordde de jonker. Tot straks.

Hij boog voor Jonkvrouw van Ramsdijk en haalde zijn vaders paard uit den stal.

Agneta volgde Livina in huis. Ze was blij, dat Wouter afwezig zou zijn. En ze verachtte hem nog meer.

— Op een dag, als zijn goede ouders den beroemden pelgrim Ahasverus ontvangen, begeeft hij zich naar Loo, om er een deerne te ontmoeten, dacht Agneta. Hij kan zijn reis niet uitstellen... Ook niet voor mij... en toch zou hij mij van liefde spreken ! Maar zeker heeft hij mij nu goed begrepen, dat ik niets met hem meer te maken wil hebben !

Mevrouw van Dillen was heden wat zenuwachtig.

— Hartelijk welkom, Agneta, zei ze. Ge doet wel, ons heden te bezoeken. Er zal aan mijn woning groote eer geschieden. Ahasverus bezoekt Nieuwpoort en wij bieden hem gastvrijheid, het is waar, dat hij een groot zondaar is geweest, maar zoo was ook Maria Magdalena eens een zondares. Ahasverus

is door boete een heilig man geworden en hij zal ons veel vertellen van Ons Heer...

De goede mevrouw van Dillen betwijfelde geen oogenblik de echtheid van den Wandelenden Jood. Men bedenke in welk een tijd zij leefde. Ook de geestelijken toen hadden vertrouwen in den zoogenaamden Ahasverus (1).

— Gij moet bij ons overnachten, hernam mevrouw van Dillen tot Agneta.

— Maar gij hebt het al zoo druk...

— Neen, neen ! Zeker moet ge den avond met ons doorbrengen en dan wordt het te laat, om in dezen onveiligen tijd naar uw landgoed te gaan. Ik zal een boodschap naar uw oom zenden.

De nieuwsgierigheid in Ahasverus behield bij Agneta de overhand boven haar afkeer voor Wouter en zoo stemde de jonkvrouw toe.

— Er is een schaduw op mijn geluk, hernam de echtgenoot van den schout. Over twee kwesties treur ik : eerst Adelida's verdwijning. Men hoort maar geen nieuws over de ongelukkige... En dan is de brave Roger bij me al weenend komen vertellen dat zijn dochter Roza uit haar dienst te Brugge is verdwenen. Niemand weet waar ze is. Het meisje waar zeer lichtzinnig. Misschien is ze met een losbol meegegaan. 't Is voor de ouders verschrikkelijk. Roger schreide als een kind... Ik heb diep medelijden met hem.

— O, wist ge alles ! dacht Agneta...

En zij had deernis met mevrouw van Dillen, want jonkvrouw van Ramsdijk was vast overtuigd, dat Wouter Roza meegelokt had...

Agneta zat weer in de gezellige woonkamer... O, ze had er toch verdriet van, dat dit hujs eens voor haar gesloten zou worden. Als ze Pol van Rooze koos, brak de vriendschap met de familie van Dillen... Waarom had Wouter die vreeselijke verwijdering gebracht !

— Zijt ge niet bang op uw eenzaam buitengoed ? vroeg mevrouw van Dillen. Ge hebt ook wel gehoord, hoe brutaal de roovers optreden !

— Die brandschatting, ja, men spreekt er veel van ! Maar ik denk aan geen gevaar.

— En er is maar een knecht en een meid... Ge zijt daar bijna zonder bescherming. Uw oom is oud...

— Doch het huis is goed verzekerd. Men kan er niet binnen.

— Die akelige Isegrim !... riep mevrouw van Dillen uit. Door heksenmacht is hij zoo sterk. 't Is wreed om het te zeggen, doch alleen als die geheimzinnige Jacqueline gedood wordt, kan die macht gebroken worden. En van haar vindt men heelemaal geen spoor, zoo min als van zekere Kathelijne te Sint-Joris, bij wien Isegrim het eerst kwam... Maar laten we over dat alles zwijgen. De komst van Ahasverus zal zegen in ons huis brengen. Mijn man is hem gaan afhalen te Ghistel. Jammer, dat Wouter nu uit moest. Hij had een dringende boodschap te Loo... Hij beheert de zaken van de duinenabdij, nu de monniken naar Brugge zijn getogen en hij beweert dat hij daarvoor ook op de abdij van Loo moest zijn. Ik begrijp niet, dat hij dat bezoek niet een dag uitstelde.

(1) We zullen zien, dat de bisschop van Ieper Ahasverus eveneens ontving. Het feit is volkomen geschiedkundig.

— De leugenaar, zoo bedriegt hij zelfs zijn goede, vrome moeder, dacht Agneta.

Mevrouw van Dillen ging weer eens in de keuken en kamers zien, of haar bevelen stipt opgevolgd werden. De meisjes bleven alleen.

— Ja, zei Livina, het bevreemdt me ook, dat Wouter zijn reis niet verdaagde... Het moet wel een dringende boodschap zijn, om heen te gaan, nu gij ten onzent zijt.

Ze lachte schalks.

— Hoe laat verwacht ge mijnheer Ahasverus ? vroeg Agneta.

— Om vier uur... We hebben nog wat tijd... Maar Agneta... mijn broeder is wat treurig... Hij beweert, dat gij te Veurne zoo koel waart tegen hem.

Jonkvrouw van Ramsdijk werd rood... O, ze kon hier haar gemoed niet lichten... Neen, zij zou het niet uitbrengen van Roza... en het parelsnoer...

— Op het feest te Veurne was ik zeer zenuwachtig, antwoordde ze. Ik had zoo'n medelijden met Adelida.

— Dat zei ik aan Wouter... Maar ge weet, hoe een verliefde jonkman is... En hij vreest een mededinger.

Livina wilde blijkbaar de belangen van haar broeder bepleiten. En ze vervolgde :

— Ik verzekerde hem, dat hij om Pol van Rooze niet bezorgd hoeft te zijn...

— Maar Livina... wat moet ik nu op dit alles antwoorden ? Is het nu een tijd, om aan verloving en huwelijk te denken ? Ieder zeg, dat het oorlog wordt...

Nieuw bezoek maakte een eind aan dit gesprek.

— Hemel daar is jonker Borgelia, de zoon van den stadsgriffier ! riep Livina uit, door het raam starend. We zullen al zijn deftigheid hooren.

— Jan Borgelia is een van uw aanbidders ! plaagde Agneta.

— Ik weet het ! maar ik word liever door iemand anders aanbeden, bekende Livina, wat blozend.

— Door Van Rooze, dacht Agneta.

En ze bepeinsde in welk een zonderlinge verhouding ze tot haar vriendin zou komen te staan. Want overmorgen wilde van Rooze met haar oom over de verloving spreken.

— Ik ben niet oprecht, zei Agneta bij zich zelf. Maar kan ik nu alles bekennen ?

De meid liet een knappe jonkman binnen. Sierlijk en met zorg gekleed.

Jan Borgelia, de zoon van den stadsschrijver, bleef aan de deur staan en boog drie maal.

— Mag ik het wagen nader te treden ? vroeg hij.

— Maar Jan, ge zijt toch niet van plan uw bezoek daar aan den ingang af te leggen... Doe vlug de deur toe, want het trekt...

— Duizend maal vergiffenis, zoo ik de oorzaak ben dat gij een kouden luchtstroom gevoelt, hernam Jan Borgelia.

Hij sloot de deur, drukte er nog eens tegen en keerde zich om. Weer

maakte hij een buiging. Eindelijk kwam hij wat verder, stak Livina de hand toe, hield de hare vast en zei :

— Ik ben drie weken te Ieper geweest... dus buiten onze goede stede... Gisteravond keerde ik terug, dus vroeg genoeg, om u op uw feestdag mijne beste en oprechte gelukwensen te brengen... Sta mij toe, mijn gevoelens voor te dragen, zooals de Muzie mij deed uiten in rijm... Ge weet dat ik de edele dichtkunst beoefen en geen onderwerp bekoort me meer, om te bezingen dan de allerbevalligste en zeer deugdzame dochter van onzen hooggewaardeerden schout...

Jan Borgelia haalde een papier uit den zak, ontvouwde het met plechtig gebaar, boog nog twee maal, kuchte, en las dan op hoogdravenden toon een vers voor. Hij vergeleek Livina met de sterren, de maan en de zon, met de roos en de lelie, met zwanen en parels, roemde haar schoonheid, zedigheid, oprechtheid, en vroomheid. Hij prees haar vader en moeder, gansch haar geslacht ; hij noemde Nieuwpoort een gelukkige veste, omdat de stad zulk een verheven maagd mocht herbergen. En de feestdag van heden was een datum in de geschiedenis, zoo vleide hij.

Livina keek nu en dan eens naar Agneta en beide meisjes moesten zich bedwingen, om niet in lachen uit te barsten... Ze wilden den dichter niet beleedigen. Hij meende het zoo goed en was een doorbrave kerel.

Eindelijk had Borgelia zijn rijmelarij voorgedragen. Hij hield de linkerhand op het hart, reikte Livina het paper toe, en vroeg :

— Zoudt ge mij gelukkig willen maken door dit uitvloeisel mijner muze in ontvangst te nemen.

— Ik dank u hartelijk, Jan, zei Livina. Maar ge hebt mij te veel geprezen.

— Te veel ! O, had ik duizend tongen, ze zouden nog niet kunnen vertolken al den eerbied... en...

Maar Jan hield op en bloosde...

— En wat nog ? vroeg Agneta schalks... Uw zin is niet geeindigd...

— O, zou ik durven ?... stamelde Borgelia... en hij keek verlegen naar den grond.

— Liefde bedoelt ge, hernam jonkvrouw van Ramsdijk.

— Maar Agneta ! riep Livina berispend.

— Ik moet jonker Borgelia immers wat helpen...

— Welnu, ja, gij hebt het rechte woord gevonden, bekende de dichter. Had ik duizend tongen, ze zouden nog niet kunnen vertolken al den eerbied en de liefde, die ik voor Livina gevoel...

— Ga nu zitten, noodigde de dochter van den schout. Ge zijt dus behouden uit Ieper teruggekeerd...

— Ik mag dus plaats nemen naast u, hernam Borgelia...

— Maar natuurlijk, Jan ! Anders zou het wel lijken, of ge een gestrafte schoolknaap zijt.

— Ik wilde, dat ik gestraft werd, om altijd bij u te zijn...

— Dus ge zoudt het als een straf beschouwen... Dank u voor uw compliment !

— Maar jonkvrouw, ik gebruik hier een beeld, dat juist het tegenovergestelde bedoelt van wat men zegt...

— En is heel uw gedicht in dat beeld gesteld ?

— Mijn Hemel, hoe groot zijt gij !... Ja, ik ben uit Ieper teruggekeerd... en vlug, want ik mocht naar de stede, die het groot geluk geniet binnen haar muren jonkvrouw van Dillen te huisvesten... De reize was anders niet aangenaam. Men moet zich in acht nemen voor roovers...

— Daar ook al ?

— Ja, de omgeving van Ieper is zeer onveilig. Er zwerven afgedankte soldaten rond, belust op kwaad. Dat hebben reizigers ondervonden... Verleden week kwamen mijnheeren Martijn Schoonaert en Regonald Schoonaert, kapeiaan van Becelare en diens zuster Scholastica, in een koets uit Becelare gereden ; aan de Nonneboschen sprongen eensklaps afgedankte soldaten van 't Oostersch garnizoen uit het hout, en ze overvielen de koets en schoten den kapelaan dood ; ze beroofden mijnheer Schoonaert van een som gelds, die hij voor den verkoop van een pachtgoed ontvangen had, stroopten hem zijn opperkleed af en joegen hem weg. Zij namen zijn zuster Scholastica mee naar een verlaten boerenhuis te Becelare, trokken de ongelukkige de kleederen af en bonden haar zoo op de vout. Martijn Schoonaert was haastig naar Ieperen geloopt en kreeg er van den Spaanschen gouverneur een kommando soldaten, met welke hij naar Becelare trok. De roovers waren aan 't koken en 't braden toen ze de bende zagen ; ze begonnen te vuren, maar moesten vluchten, eenige dooden achterlatend. Men verloor Scholastica, gaf haar een soldatenkleed en bracht ze zoo naar Ieperen (1).

— Maar dat is vreeselijk ! riep Livina uit...

— Ja, het zijn gevolgen van oorlog, die in zijn nasleép nood, ziekte en rooverijen meebrengt. Dat blijkt me telkens, als ik in de oude stukken blader, iets waartoe mijn werk me dikwijls verplicht. Vroeger was het ook alzoo. In de veertiende eeuw was de peste zoo geweldig te Reninge en te Woesten, dat er maar drie menschen op de twee parochiën over bleven, de anderen gevlucht of gestorven zijnde.

De boomen groeiden door de kerkvensters te Woesten, en als er een mensch de voetprenten van een ander mensch zag, knielde hij neder en kuste ze van blijdschap. De wolven kwamen uit de bosschen onder meer te Roese-lare en een maakte zijn nest in de schouwe van een huis, dat naar die overlevering nog de Wulf heette en een wolfafbeeldsel boven de deur droeg (2).

— En 't schijnt dat we weer oorlog krijgen, sprak Agneta.

— Ja... men sprak er te Ieper ook over... Ik heb daar Onze Lieve Vrouwe van Tuine voor ons land gebeden.

— Ik zou den ommegang van Onze Lieve Vrouwe van Tuine te Ieper wel eens willen zien, zei Livina. Mocht het dezen zomer passen... ik ging er heen...

— O, en mijn tante, die te Ieper woont, zou u met veel genoegten gastvrijheid verleen, beweerde Borgelia. En mocht ik u geleiden, het zou me een groote vreugde zijn...

(1) Dit alles is geschiedkundig.

(2) In 1870 bestond dat huis nog.

— Welk een geschiedenis is er aan dat beeld verbonden ? vroeg Agneta.

— O, de oorsprong ligt in de geschiedenis van Vlaanderen, verhaalde Borgelia. 't Was in de jaren 1380, toen de graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Male de hulp inriep van den Franschen koning om de vrijheid van het volk te smachten. Filips van Artevelde was verslagen bij Roozebeke, doch Frans Ackerman van Gent, hield den kamp vol, en verkreeg de hulp der Engelschen.

Leliaarts voerden den schepter te Ieperen, de poort van Vlaanderen voor het Fransche leger.

De Engelschen en Gentenaren kenden dus al 't belang van het bezit dezer veste en sloegen er 't beleg voor. De Ieperlingen hadden met de afbraak der voorsteden een geduchte versperring gemaakt, een tuin lijk men zegt en boden hardnekkig weerstand en sloegen de bestormingen af. De belegeraars leidden bij de Boesingepoort het water af, dat de stadsgrachten moest bevoorraden, en bij de Meensche poort stelden ze batterijen steenschieters op. Twee maal verbraken zij de poort en twintig keer de bareelen, doch telkens wierpen de verdedigers hen terug, bemoedigd door het nieuws, dat Karel VI van Frankrijk met een machtig leger naderde. Den 8sten Augustus besloten de Engelschen de laatste poging te wagen. Bitter was de strijd bij de Meensche en Dixmuidensche poort... De Britten leden de nederlaag en trokken af.

De Ieperlingen geloofden, dat Onze Lieve Vrouwe hen bijgestaan had... En ze vertelden een mirakel als bewijs. Tijdens het beleg vonden eenige Engelschen nabij de veste een meisje, dat naar de stad gevlucht kwam. De soldaten wilden haar geweld aandoen, maar het kind riep Maria en sprong in de gracht. Zij bleef drijvend en kwam behouden op een eilandje, van waar Dries Paeldinck, kapitein van de Boterpoorte, haar in de stad haalde en bij goede, menschlievende burgers bracht. Het volk hoorde 't verhaal. Dit meisje was aan een vreeselijk lot ontsnapt. Haar eer had ze kunnen redden en ook haar leven. En men zei, dat dit op wonderlijke wijze geschied was. Boven-aardsche macht had haar geholpen, en het was die van Onze Lieve Vrouwe. De moeder Gods werd in 't bijzonder vereerd. En om de versperring op den tuin sprak men hier van O. L. Vrouw van Tuine en elk paar viert men den Tuindag (1).

— Dus had O. L. Vrouwe een meisje beschermd ? zei Livina. O, nu krijg ik een gedacht, dat we zouden moeten uitvoeren. Als we eens met velen naar O. L. Vrouw van Tuine ter bedevaart gingen, om de verlossing van Adelida Prijske te bekomen ! Ge weet toch, Jan, wat er met haar gebeurd is.

— Ik vernam het gisteravond bij mijn thuiskomst, zei Borgelia. Het is ontzettend... Ja, uw voornemen is treffend, Livina. En waar zou gij beter kunnen gaan dan tot O. L. Vrouw van Tuine, die een meisje voor soldatengeweld behoeftte.

— Ik zal er met vader over spreken.

— Velen zullen u willen vergezellen, verzekerde Borgelia. En ik ben blijde door mijn verhaal bij u die gedachte opgewekt.

Mevrouw van Dilen kwam in de kamer en begroette hartelijk den be-

(1) Dat is in 't kort de geschiedenis.

zoeker. Ze glimlachte om zijn overdreven beleefdheidsbetuiging... Maar ze kon Jan goed lijden en ze was met zijn ouders zeer bevriend.

— En weet gij welk voorname gast wij verwachten ? vroeg ze, toen Borgelia eindelijk weer ging zitten.

— Ik heb het vernomen, mevrouw, Mijnheer Ahasverus, niet waar ?

— Ja, en ik nodig u uit bij ons den avond door te brengen.

— O, mag ik dat aanvaarden? Die goedheid van u... Maar zal ik u niet tot last zijn ?

— Wel neen... ge zijt een vriend van den huize.

— Hoe zal ik u danken voor deze groote eer !

Borgelia stond op en boog verscheidene malen... en herhaalde weer, dat hij diep erkentelijk was voor deze uitnoodiging...

Zoo wachtten ze op het voorname bezoek.

EEN VOORSTEL.

Wouter van Dillen verliet Nieuwpoort. Hij was somber gestemd. O, hij had zich zijn terugkeer te Nieuwpoort anders voorgesteld...

Nu moest hij naar Loo... De geheimzinnige monnik, vader Aleppo, die te Nieuwpoort verbleef, had hem op straat aangesproken, en gezegd, dat Antonius hem dringend spreken moest. Hij zou hem te Loo verwachten in den « Eenhoorn ». Jonker van Dillen moest niets vreezen.

— Antonius verveelt me ! had Wouter geantwoord. Hij weet wel, dat ik niets meer met hem wil te maken hebben. Waarom mij dan nog lastig vallen !

— Ik zou u sterk aanraden te gaan, fluisterde de monnik daarop.

— Ik heb geen zaken met hem...

— Ik zou niet nalaten aan zijn uitnoodiging gehoor te geven.

— Maar bij Sint-Jan, die uitnoodiging lijkt wel op een bevel.

— Beschouw ze dan als een bevel in uw belang ! Meer heb ik niet te zeggen...

De monnik was toen heengegaan en Wouter oogde hem na. Hij had vader Aleppo eens een briefje bezorgd van Antonia... het onder zijn deur geschoven... Isegrim of zijn dochter moesten den monnik dus over hem gesproken hebben, wat Wouter van hunnentwege niet bescheiden vond.

Jonker van Dillen dacht toen over de boodschap na. Hij gevoelde weinig lust naar Loo te gaan. Maar het was in zijn eigen belang. Wat beteekenden die geheimzinnige woorden ? En Wouter, gedreven door nieuwsgierigheid, maar ook door onrust, besloot dan toch aan de uitnoodiging gehoor te geven.

En nu vertrok hij. Aan de poort wenkte een soldaat hem. Wouter hield zijn paard in. Wat kon die krijgsman hem mee te deelen hebben.

— Wat verlangt gij ? vroeg hij.

— Mijnheer, een enkel woord als ik u bidden mag ! smeekte de soldaat.

— Zeg maar !

— Ik heet Mannaert... en behoor tot het garnizoen van Veurne... Ik

kwam om den schout van Veurne te spreken. Ik vroeg hier aan een kamaraad van de wacht, waar de schout woont en hij zegt mij, dat gij zijn zoon zijt.

— Ja, maar mijn vader is niet thuis... Gij zult vandaag geen gehoor kunnen krijgen.

— O, misschien wilt gij wel mijn zaak bepleiten...

— Wat is er dan ?

— Op den avond, toen die Isegrim jonkvrouw Prijcke schaakte, had ik de wacht aan de poort.

— Te Veurne ?

— Ja, heer ! Ik heb dien Isegrim laten vertrekken. Hij gaf mij een fooi. Maar het was geen omkooprij. Ik hield hem voor een der groote heeren van het feest. Hij zei, dat zijn dochter plotseling ongesteld was geworden. Een dame zat voor hem op het paard. Ze leunde tegen hem.

— Dat was jonkvrouw Adelida !

— Ja, maar ik kon dat toch niet weten. Zij riep niet om hulp.

— Isegrim had haar zeker door een of ander middel in bezwijming gebracht. Doch vertel verder.

— Hoofdman Jeronimo d'Alleiro geeft mij nu de schuld van die ontvoering. Ik had den schaker om zijn papieren moeten vragen en ook die der dame. Maar er waren dien dag zooveel heeren binnen Veurne gekomen en wij mochten hun geen last aandoen. Hoe zou ik aan zulk bedrog gepeinsd hebben.

— Gij werd dus verschalkt.

— Juist, heer ! Nu tracht hoofdman d'Alleira mij een straf te bezorgen... en misschien wel de galg.

— Dat is zeker maar dreigen...

— Neen, neen... Hij heeft me verzekerd, dat ik zal hangen. Ik kan te Veurne geen voorspraak krijgen. De schout is natuurlijk ook woedend op mij. Men heeft mij gezegd, dat de schout van Nieuwpoort een goed mensch is. En thans wilde ik uw vader om bijstand smeeken. Ik heb altijd goeden dienst gedaan. Het gebeurde te Veurne was een verrassing. Die Isegrim had immers den schout zelf misleid. Hij was tot in zijn hof doorgedrongen, op den avond van een feest... Als nu de heer Prijcke al bedrogen werd, wat wonder is het dan, dat ik ook bij den neus werd geleid. En daarvoor te moeten sterven, zou hard zijn !

— Kom, kom, zoo erg zal het niet zijn !

— Jawel, heer ! Eerst ben ik om voorspraak geweest bij jonker van Rooze.

— De zoon ?

— Ja, jonker Pol. Hij staat te Veurne bekend als een braaf edelsmanszoon. En hij is zeer goed bevriend met den schout aldaar. Maar hij zond me norsch **heen** en beweerde, dat ik de galg dubbel en dwars had verdiend. Hij luistert naar hoofdman d'Alleiro, die wraakzuchtig Spanjaard is, vooral nu zijn trots gekrenkt werd.

— Wel, ik zal met mijn vader over uw geval spreken...

— O, wilt ge zoo goed zijn !

— Ik beloof het u stellig. Gij heet dus Mannaert ?

— Ja, jonker...

A. HANS

De Heks van Nieuwpoort

Uitgaaf B. H. HANS, Contich.

DE VONDELING VAN HET REGIMENT

(Naar Gouverneur).

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich

— Prijs 60 centiem —